

Орієнтовне календарне планування (основа для навчальної програми)
за підручником «Етика : підручник для 5-го класу закладів загальної середньої освіти / О.А.Іртицева, В.М.Кравчук,
І.Л.Паршин, І.Д.Васильків, Л.Є.Кучма. – Тернопіль : Астон, 2022. – 122 с.

за модельною програмою «Етика. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти
(авт. Ашортія Є. Д., Бакка Т. В., Желіба О.В., Козіна Л. Є., Мелещенко Т. В., Щупак І. Я.)
17 годин

Дата	За підручником			За програмою		
	№ уроку	Номер і назва параграфа, структура	Знаннєві елементи програми	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Очікувані результати навчання	Види навчальної діяльності
	1	1. Вступ. Що таке етика? 1. Походження «етики». 2. Моральні цінності та людські чесноти. 3. Етика й етикет.	<i>моральні та етичні цінності</i>	Походження «етики». Мораль і моральні цінності. Людські чесноти.	Вступ	Навчально-пізнавальна
		Тема 1. Моральні норми			Тема 1. Моральні норми	
	2	2. Я і правила 1. Індивідуальність людини. Власне «Я». 2. Хто і для чого встановлює правила. 3. Як правила стають звичаєм і законом.	<i>життєва самоідентифікація</i>	Унікальність людини. Людська індивідуальність. Поняття власного Я. Правила. Хто і для чого встановлює правила. Як правила стають звичаєм і законом.	Базові знання: <i>особливості поведінки та її наслідки, моральні та етичні цінності, життєва самоідентифікація, добро, зло, моральні норми, патріотизм.</i> Уміння: ● пояснює вибір власних альтернатив і рішень з огляду на вплив зовнішніх чинників;	Навчально-пізнавальна, дослідницька, пошукова, творча, проєктна, моделювання, інтерактивна, дискусійна

3	3.Вчинок 1. Добро і зло. Моральний вибір. 2. Мотив і наслідок вчинку. Моральна відповідальність 3. Вплив розуму, емоцій, почуттів на поведінку та вчинки	<i>добро, зло, особливості поведінки та її наслідки, моральні норми,</i>	Моральні норми та принципи. Добро і зло. Поведінка людини. Моральний вибір. Вчинок. Мотив та наслідок. Моральна відповідальність людини. Розум, емоції і почуття, їх вплив на поведінку та вчинки. Повага людини. Основний зміст «золотого правила» моральності. Людяність і справедливість як основа етикету. Повага до морально-культурних надбань суспільства. Повага до звичаїв, традицій, символів і законів країни та звичаїв народів, які живуть в Україні. Відчуття патріотизму та приналежності до країни.	<ul style="list-style-type: none"> ● обґрунтовує наслідки вибору альтернативного рішення щодо моделей поведінки, спрямованих на збереження здоров'я, добробуту та безпеки; ● бере участь у груповій роботі, враховуючи індивідуальні особливості і потреби; ● виконує різні ролі в груповій роботі Ставлення: <ul style="list-style-type: none"> ● вирізняє ознаки доброчинності; ● пояснює почуття інших осіб і визнає їх право на вираження своїх почуттів 	
4	4. Повага 1. «Золоте правило» моральності 2. Людяність і справедливість в етикеті. 3. Морально-культурні надбання суспільства і повага до них	<i>патріотизм</i>			
Тема 2. Людські чесноти				Тема 2. Людські чесноти	
5	5. Роль чеснот у житті людини 1. Що таке совість? 2. Доброчесність і доброзичливість. 3. Щедрість, скромність, чуйність, співчуття, гуманність	<i>совість, доброчесність, доброзичливість, щедрість, співчуття, чуйність, гуманність.</i>	Роль чеснот у житті людини. Відповідальність. Совість як внутрішній регулятор моралі. Доброчесність, стриманість, терплячість. Як опанувати себе. Доброзичливість. Повага до інших. Старанність. Ставлення до обов'язків.	Базові знання: <i>відповідальність, совість, доброчесність, самоконтроль, доброзичливість, старанність, щедрість, співчуття, чуйність, ввічливість, гуманність.</i> Уміння: <ul style="list-style-type: none"> ● обґрунтовує необхідність власної відповідальності за поведінку в побуті та громадських місцях; 	Навчально-пізнавальна, дослідницька, пошукова, творча, проєктна, моделювання, інтерактивна, дискусійна

6	6. Відповідальність і самоконтроль 1. Старанність, стриманість і терплячість 2. Гречність як норма поведінки 3. Правила ввічливості. Етикет.	<i>відповідальність, самоконтроль, старанність, ввічливість,</i>	Щедрість. Допомога тим, хто її потребує. Скромність у добрих справах. Ввічливість. Гречність як норма поведінки. Правила ввічливості. Етикет.	<ul style="list-style-type: none"> ● бере участь у груповій роботі, враховуючи індивідуальні особливості і потреби; ● виконує різні ролі в груповій роботі Ставлення: ● розпізнає приклади поведінки, дружньої до навколишнього середовища; ● вирізняє ознаки доброчинності 	
7	7. Узагальнення тем «Моральні норми» та «Людські чесноти»				
	Тема 3. Людина серед людей			Тема 3. Людина серед людей	
8	8. Довіра 1. Цінність довіри 2. Родинне коло 3. Коло друзів	<i>довіра, сім'я, батьківство, дружба, безпека і добробут, цінність життя,</i>	Цінність довіри. Довіра як основа стосунків у родині, колі друзів, класі, школі. Родинне коло. Взаємна повага і допомога в родинному колі. Права і обов'язки членів сім'ї. Взаєморозуміння та партнерські відносини. Дружба й товаришування. Моральні основи товаришування. Вміння дружити.	Базові знання: <i>довіра, сім'я, батьківство, дружба, колектив, булінг і протидія його проявам, громадське місце, безпека і добробут, толерантність, цінність життя, конфлікт.</i> Уміння: <ul style="list-style-type: none"> ● обґрунтовує необхідність власної відповідальності за поведінку в побуті та громадських місцях; ● ідентифікує причини та наслідки виникнення конфліктів у різних ситуаціях; ● розробляє стратегію подолання булінгу, визначає джерела допомоги жертвам булінгу, звертається по допомогу до інших 	Навчально-пізнавальна, дослідницька, пошукова, творча, проектна, моделювання, інтерактивна, дискусійна
9	9. Колектив 1. Етичний кодекс колективу 2. Шкільна етика 3. Громадські місця 4. Поведінка в різних життєвих ситуаціях.	<i>колектив, громадське місце,</i>	Людина в колективі. Колектив. Етика відносин. Етичний кодекс. Шкільна етика. Відносини у класному та шкільному		

10	10. Толерантність 1. «Ми» та «інші». Що таке толерантність? 2. Звичаї, традиції, церемонії, етикетні кодекси етнічних, релігійних та інших спільнот.	<i>толерантність, цінність життя,</i>	колективі. Правила поведінки у класі та школі. Норми поведінки з однолітками і зі старшими. Поведінка в громадських місцях. Громадські місця. Поведінка в різних життєвих ситуаціях.	осіб аналізує вибір свій та інших осіб з урахуванням користі і задоволення (радості) для здорового, безпечного життя; ● організовує власний освітній простір, раціонально розподіляє час бере участь у груповій роботі, враховуючи індивідуальні особливості і потреби; ● виконує різні ролі в груповій роботі; ● вміє раціонально розпоряджатися власними грошима	
11	11. Конфлікт 1. Причини конфліктів. 2. Шляхи розв'язання конфліктів. 3. Запобігання конфліктам.	<i>булінг і протидія його проявам, конфлікт.</i>	Толерантність у взаємодії з іншими. Звичаї, традиції, церемонії, етикетні кодекси етнічних, релігійних та інших спільнот. Конфлікт. Причини конфліктів. Шляхи розв'язання та запобігання конфліктам.	Ставлення: ● бережливо ставиться до власного майна та майна інших осіб, обґрунтовує недоторканність чужого майна; ● встановлює нові контакти й ефективно співпрацює для досягнення результату, використовує різні засоби зв'язку	
Тема 4. Культура спілкування				Тема 4. Культура спілкування	
12	12. Види та моральні норми спілкування 1. Роль спілкування в житті людини. Мова як засіб спілкування. Прагнення особистості у спілкуванні. Види спілкування. 2. Культура спілкування. Межі особистої свободи. Моральні норми спілкування. 3. Долання бар'єрів слухання. Чому люди не	<i>Емпатія, ефективне спілкування, активне слухання</i>	Роль спілкування в житті людини. Мова як засіб спілкування. Прагнення особистості у спілкуванні. Види спілкування. Культура спілкування. Межі особистої свободи. Моральні норми спілкування. Долання бар'єрів слухання. Чому люди не розуміють одне одного. Емпатичне слухання.	Базові знання: <i>ефективне спілкування, безпека особистості, самовираження, активне слухання, дрес-код, емпатія.</i> Уміння: ● виокремлює інформацію та обговорює ситуації булінгу, зокрема кібербулінгу; ● ідентифікує причини та наслідки виникнення конфліктів у різних ситуаціях;	Навчально-пізнавальна, дослідницька, пошукова, творча, проектна, моделювання, інтерактивна, дискусійна

		розуміють одне одного. Емпатичне слухання.			
13	13. Вербальне спілкування	1. Культура мови. Темп, тембр мовлення. Інтонація. 2. Як донести свою думку. 3. Як зрозуміти інших. 4. Активне слухання.	<i>ефективне спілкування, активне слухання,</i>	Вербальне спілкування. Культура мови. Темп, тембр мовлення. Інтонація. Почути і бути почутим. Як донести свою думку. Як зрозуміти інших. Активне слухання.	<ul style="list-style-type: none"> ● моделює ситуацію з конструктивним залагодженням конфліктів; ● розробляє стратегію подолання булінгу, визначає джерела допомоги жертвам булінгу, звертається по допомогу до інших осіб; ● застосовує вербальні і невербальні засоби спілкування для конструктивної комунікації; ● прогнозує ризики комунікації у віртуальному середовищі; ● розрізняє ситуації, коли силу переконання використали з позитивними чи негативними намірами; ● розрізняє складники особистого простору (інтимний, соціальний, публічний), поважає свій і чужий особистий простір під час спілкування; ● бере участь у груповій роботі, враховуючи індивідуальні особливості і потреби; ● розуміє взаємовплив емоційного стану, переконань, поведінки всіх учасників спільної діяльності; ● виконує різні ролі в груповій роботі Ставлення:
14	14. Невербальне спілкування. Самовираження.	1. Мова тіла. 2. Мова жестів. Манери спілкування. 3. Зовнішній вигляд людини як повідомлення. Самовираження, стиль і мода. Дрес-код. 4. Творче самовираження. Свобода самовираження.	<i>ефективне спілкування, самовираження, дрес-код</i>	Зовнішній вигляд людини як повідомлення. Самовираження, стиль і мода. Дрес-код. Творче самовираження. Свобода самовираження. Невербальне спілкування. Мова тіла. Мова жестів. Манери спілкування. Дистанційне спілкування. Особливості етики спілкування у телефонних розмовах, листуванні та спілкуванні в мережі Інтернет. Правила безпеки в соціальних мережах.	

15	15. Дистанційне спілкування 1. Особливості етики спілкування у телефонних розмовах, листуванні та спілкуванні в мережі 2. Інтернет. 3. Правила безпеки в соціальних мережах.	<i>ефективне спілкування, безпека особистості</i>		<ul style="list-style-type: none"> ● пояснює почуття інших осіб і визнає їх право на вираження своїх почуттів 	
16	16. Узагальнення тем «Людина серед людей» та «культура спілкування»				
17	Урок резерву, підсумковий урок				